

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 107/2012-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júla 2012 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť J. B., P., zastúpeného advokátkou JUDr. Ľ. V., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 80/2008 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 80/2008 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 107/2012-9 z 25. apríla 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. B., P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 80/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo najmä, že:

„Žalobca dňa 7. 5. 1998 podal žalobu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva proti P. B., bytom N. k nehnuteľnostiam k. ú. N. zapísaných na LV č. 178(...)“

Vo veci bol na Okresnom súde Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) „vyhlásený rozsudok 14. 12. 2007. Súd však vydal opravné uznesenie k tomuto rozsudku 15. 1. 2008.

Proti tomuto rozsudku sa odporca odvolal, navrhovateľ sa k jeho odvolaniu vyjadril 28. 2. 2008.

Krajský súd nariadil pojednávanie na 29. 9. 2008 s tým, že vec sa odročuje na znalecké dokazovanie. OS Košice - okolie dňa 3. 8. 2009 vydáva uznesenie, ktorým nariaďuje doplniť znalecký posudok na priečne rozdelenie nehnuteľnosti a dňa 10. 11. 2009 vydáva nové uznesenie a mení znalca a úlohu zadáva novému znalcovi J. G. J. G. podáva znalecký posudok dňa 14. 9. 2010, navrhovateľ sa dňa 29. 9. 2010 k znaleckému posudku vyjadril a KS Košice nariadil pojednávanie na deň 27. 1. 2011. Tesne pred týmto pojednávaním navrhovateľ zistil, že vďaka odporcovi, ktorý požiadal o vyčlenenie časti parc., ktorá bola predmetom zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva a tak doposiaľ vykonané znalecké dokazovanie ako Ing. P. tak aj Ing. G. sa nemohlo stať podkladom pre rozhodnutie súdu. Z uvedeného dôvodu sa pojednávanie odročilo na neurčito, sám KS Košice vydal uznesenie a to 11. 4. 2011, kde uložil znalcovi doplniť znalecký posudok a to v lehote do 30 dní od právoplatnosti uznesenia. Do dnešného dňa takýto znalecký posudok nebol vypracovaný.

Kedže súdny spor je skutočne vedený od r. 1998, tak navrhovateľ podal sťažnosť k rukám predsedu Krajského súdu 14. 9. 2011, tento dňa 23. 9. 2011 mu odpovedal, úprimne sa ospravedlnil za vzniknuté objektívne prieťahy vo veci a uviedol, že bude pravidelne sledovať tento spis. Kedže ani dnešným dňom nemáme k dispozícii znalecký posudok a tým pádom ani pojednávanie pred KS a samotný navrhovateľ je vysokého veku a chce sa dožiť výsledku konania, máme za to že sme využili všetky zákonné možnosti a podávame túto ústavnú sťažnosť. (...)

S poukazom na uvedené navrhujú sťažovatelia Ústavnému súdu Slovenskej republiky aby(...) po vykonaní dokazovania na základe čl. 127 Ústavy SR a ust. § 56 zák. č. 38/93 Z. z. o konaní pred Ústavným súdom SR v platnom znení vydal tento nález

Právo sťažovateľa zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky na konanie bez zbytočných prieťahov konaním Krajského súdu Košice porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Krajskému súdu Košice, aby konal vo veci vedenej pod sp. zn. 2Co 80/2008.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 3 319,39 €, ktoré je Krajský súd Košice povinný zaplatiť sťažovateľovi do 3 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania. “.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: krajský súd, zastúpený jeho podpredsedom, listom sp. zn. 1 SprV/370/2012 zo 6. júna 2012 a právna zástupkyňa sťažovateľa podaním zo 14. júna 2012.

2.1 Podpredseda krajského súdu popísal chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodal tieto relevantné skutočnosti:

«(...) Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy, prosíme zohľadniť právnu a faktickú zložitost' predmetnej veci. Ide o konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré sa nachádzajú v kat. úz. N. Je notoricky známou skutočnosťou, že zosuv pôdy v uvedenej obci spôsobil „nepredajnosť“ nehnuteľnosti v predmetnej obci.

Do pozornosti ústavného súdu dávame aj správanie sa účastníkov - osobitne žalovaného, ktorý rovnakou mierou prispel k neefektívnosti konania.

Postup okresného, ako aj odvolacieho súdu v predmetnom konaní ovplyvnil fakt, že v obvode Krajského súdu v Košiciach absentujú znalci z odboru geodézie a kartografie, a tak sú súdy odkázané na (ne)milosť súdnych znalcov.

Pre objektívne posúdenie ústavnej sťažnosti pripájame aj súdny spis Okresného súdu Košice - okolie, ktorý po nahliadnutí prosíme vrátiť Krajskému súdu Košice k sp. zn. 2Co/80/2008.

Súhlasíme s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania v predmetnej sťažnosti.»

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa nereagovala na uvedené vyjadrenie podpredsedu krajského súdu, avšak vo svojom podaní zo 14. júna 2012 uviedla:

„(...) oznamujeme, že netrváme na tom, aby sa v predmetnej veci konalo ústne pojednávanie.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného na Krajskom súde v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 80/2008:

Dňa 7. mája 1998 bola na okresnom súde podaná žaloba sťažovateľom proti P. B. (ďalej aj „žalovaný“), o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam.

(...)

Dňa 14. decembra 2007 sa uskutočnilo na okresnom súde pojednávanie a bol vydaný rozsudok, ktorým súd zrušil a vyporiadal podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania.

Dňa 15. januára 2008 okresný súd vydal opravné uznesenie, ktorým opravil uvedený rozsudok.

Dňa 7. februára 2008 žalovaný podal odvolanie proti predmetnému rozsudku.

Dňa 22. februára 2008 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby sa v lehote 10 dní vyjadril k podanému odvolaniu.

Dňa 28. februára 2008 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa k odvolaniu.

Dňa 2. apríla 2008 bol krajskému súdu predložený spis s opravným prostriedkom.

Dňa 13. júna 2008 krajský súd požiadal Obecný úrad v N. (ďalej len „obecný úrad“) o zaslanie územného plánu.

Dňa 25. júna 2008 obecný úrad oznámil krajskému súdu, že územný plán ešte nie je schválený.

Dňa 19. augusta 2008 bolo nariadené pojednávanie na 29. september 2008.

Dňa 29. septembra 2008 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely doplnenia znaleckého dokazovania.

Dňa 11. novembra 2008 sťažovateľ požiadal o vydanie predbežného opatrenia, ktorým by súd nariadil žalovanému zdržať sa akýchkoľvek stavebných prác na predmetnej nehnuteľnosti.

Dňa 14. novembra 2008 krajský súd požiadal znalca, ktorý bol okresným súdom ustanovený, o doplnenie vyjadrenia, ktoré delenie parciel je v danej veci možné považovať za najvhodnejšie.

Dňa 18. novembra 2008 bol spis vrátený okresnému súdu, aby rozhodol o návrhu na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 10. decembra 2008 okresný súd vydal uznesenie č. k. 11 C 220/1998-262, ktorým nariadil predbežné opatrenie.

Dňa 18. decembra 2008 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalovaného proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia.

Dňa 5. februára 2009 okresný súd požiadal žalovaného, aby upresnil, opravil a doplnil svoje odvolanie.

Dňa 11. februára 2009 bolo okresnému súdu doručené doplnené odvolanie žalovaného.

Dňa 9. marca 2009 okresný súd zaslal sťažovateľovi odvolanie podané žalovaným na vyjadrenie.

Dňa 12. marca 2009 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa k uvedenému odvolaniu.

Dňa 31. marca 2009 bol spis opätovne predložený s opravným prostriedkom krajskému súdu.

Dňa 30. apríla 2009 krajský súd uznesením č. k. 2 Co 116/2009-281 zamietol odvolanie žalovaného proti rozhodnutiu o nariadení predbežného opatrenia.

Dňa 18. mája 2009 bola okresnému súdu doručená námietka zaujatosti podaná žalovaným.

Dňa 28. mája 2009 krajský súd uznesením č. k. 2 Co 116/2009-282 nariadil okresnému súdu doplniť dokazovanie nariadením znaleckého dokazovania.

Dňa 2. júna 2009 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 3. augusta 2009 okresný súd nariadil vo veci doplňujúce znalecké dokazovanie.

Dňa 6. augusta 2009 okresný súd oznámil žalovanému, že vec nebude predložená krajskému súdu na rozhodnutie o jeho námietke zaujatosti, keďže nemá zákonom požadované náležitosti.

Dňa 28. augusta 2009 bolo okresnému súdu doručené oznámenie ustanoveného znalca, že už nie je oprávnený na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 10. novembra 2009 okresný súd zrušil ustanovenie pôvodného znalca a ustanovil vo veci nového znalca.

Dňa 8. decembra 2009 okresný súd zaslal spis znalcovi pre účely vypracovania znaleckého posudku v lehote 40 dní.

Dňa 3. februára 2010 okresný súd urgoval znalca na podanie znaleckého posudku.

Dňa 19. februára 2010 okresný súd opätovne urgoval ustanoveného znalca.

Dňa 10. marca 2010 znalec telefonicky požiadal o predĺženie lehoty na podanie znaleckého posudku.

Dňa 7. mája 2010 okresný súd urgovoal znalca na podanie vypracovaného posudku.

Dňa 4. júna 2010 bola okresnému súdu doručená žiadosť znalca o predĺženie termínu na vypracovanie znaleckého posudku do 15. júla 2010 z dôvodu jeho pracovnej zaneprázdnenosti.

Dňa 7. júna 2010 okresný súd oznámil znalcovi, že súhlasí s predĺžením termínu na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 26. júla 2010 a 25. augusta 2010 okresný súd opätovne urgovoal znalca na podanie znaleckého posudku.

Dňa 18. augusta 2010 krajský súd požiadal okresný súd o vrátenie spisu.

Dňa 25. augusta 2010 okresný súd oznámil krajskému súdu, že spis nemôže zaslať z dôvodu, že sa nachádza u znalca na doplnenie znaleckého posudku.

Dňa 14. septembra 2010 bol okresnému súdu doručený vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 20. septembra 2010 okresný súd rozhodol o priznaní odmeny znalcovi za vypracovanie znaleckého posudku a vyzval účastníkov, aby sa vyjadrili k znaleckému posudku.

Dňa 29. septembra 2010 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa.

Dňa 6. októbra 2010 bolo okresnému súdu doručené aj vyjadrenie žalovaného.

Dňa 19. októbra 2010 krajský súd požiadal okresný súd o urýchlenné vrátenie spisu na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 26. októbra 2010 bol krajskému súdu vrátený spis s doplneným znaleckým dokazovaním.

Dňa 2. novembra 2010 bol krajskému súdu doručený geometrický plán č. 9/2010.

Dňa 17. decembra 2010 bolo vo veci nariadené odvolacie konanie na 27. január 2011.

Dňa 27. januára 2011 sa uskutočnilo vo veci odvolacie pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely doplnenia dokazovania.

Dňa 1. februára 2011 krajský súd požiadal obecný úrad o zaslanie informácií.

Dňa 22. februára 2011 boli krajskému súdu predložené požadované informácie.

Dňa 11. apríla 2011 krajský súd uznesením č. k. 2 Co 80/2008-368 nariadil doplnenie znaleckého dokazovania.

Dňa 12. mája 2011 znalec vrátil spis krajskému súdu bez vypracovania znaleckého posudku.

Dňa 19. mája 2011 krajský súd oznámil znalcovi, že trvá na vypracovaní znaleckého posudku, a zároveň mu predĺžil lehotu na podanie posudku do 30. septembra 2011.

Dňa 7. decembra 2011 znalec požiadal krajský súd o predĺženie termínu na vypracovanie posudku do 31. januára 2012.

Dňa 9. decembra 2011 krajský súd predĺžil znalcovi lehotu na vypracovanie znaleckého posudku do 31. januára 2012.

Dňa 7. februára 2012 bol krajskému súdu doručený vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 8. februára 2012 krajský súd vyzval účastníkov, aby sa vyjadrili k doplnenému znaleckému posudku.

Dňa 13. februára 2012 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa.

Dňa 22. februára 2012 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie žalovaného.

Dňa 2. marca 2012 krajský súd priznal odmenu znalcovi za vypracovanie znaleckého posudku a požiadal účastníkov konania, aby sa vyjadrili k cenám sporných nehnuteľností.

Dňa 11. apríla 2012 bolo vo veci nariadené odvolacie konanie na 10. máj 2012, termín bol preročený na 17. máj 2012.

Dňa 12. apríla 2012 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa.

Dňa 17. mája 2012 sa uskutočnilo vo veci odvolacie pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely zistenia aktuálnej ceny nehnuteľností.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 80/2008 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. (Ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ, ktorý je kvalifikovane právne zastúpený, konanie pred okresným súdom nenapadol, preto ústavný súd posúdil iba napadnuté konanie pred krajským súdom.)

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri napr. rozhodnutie I. ÚS 128/03 z 25. júna 2003 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu).

Podľa uvedených kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej zložitosti veci. Ústavný súd však nepopiera, že v danom prípade pre potrebu opakovaného znaleckého dokazovania môže predstavovať určitý stupeň zložitosti, teda zdĺhavejší priebeh napadnutého konania je možné pripísať aj na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní pred krajským súdom, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom. Sťažovateľ sa síce vyjadroval k znaleckým posudkom a namietal napr. ceny sporných nehnuteľností, avšak využitie možností daných účastníkovi konania procesnými predpismi (napr. podľa Občianskeho súdneho poriadku) na uplatňovanie a presadzovanie jeho práva v občianskom súdnom konaní síce spôsobuje predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, dôsledkom ktorého sú zbytočné priet'ahy (napr. I. ÚS 31/01).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom krajského súdu, pričom z prehľadu procesných úkonov, ktoré vyplývajú zo súvisiaceho spisového materiálu, ktoré si ústavný súd zadovážil, vyplýva, že krajský súd od 2. apríla 2008, keď mu bol predložený spis s opravným prostriedkom na konanie a rozhodnutie, konal vo veci v podstate priebežne s výnimkou obdobia po 11. apríli 2011, keď nariadil doplnenie znaleckého dokazovania, avšak bez využitia prostriedkov nápravy, ktoré mal k dispozícii podľa Občianskeho súdneho poriadku (napr. uloženie poriadkovej pokuty), strpel, aby k doplneniu znaleckého posudku došlo až 7. februára 2012. Okrem tohto obdobia neefektívneho konania však krajský súd vykonal vo veci množstvo účinných úkonov smerujúcich k odstráneniu právnej neistoty v danej veci; okrem iného zadovážoval relevantné listinné dôkazy, dvakrát sa uskutočnilo pojednávanie na odvolacom súde, opakovane nariadil doplnenie znaleckých posudkov, rozhodol o odvolaní proti rozhodnutiu o predbežnom opatrení atď. Konanie po vrátení súvisiaceho spisu z okresného súdu prebiehalo vždy bez dlhších časových odstupov, plynulo bez dlhších období nečinnosti medzi jednotlivými úkonmi.

Po postúpení veci procesné úkony krajského súdu v podstate plynulo smerovali k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, čo je hlavným účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (II. ÚS 61/98). Postup krajského súdu, aj keď nebol vždy bez prietáhov, sa zjavne nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy v napadnutom konaní krajského súdu porušené nebolo.

Vzhľadom na uvedený záver ústavného súdu už bolo bezpredmetné rozhodovať o ďalších nárokoch sťažovateľa uplatnených v jeho sťažnosti (návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, o trovách konania a pod.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2012